

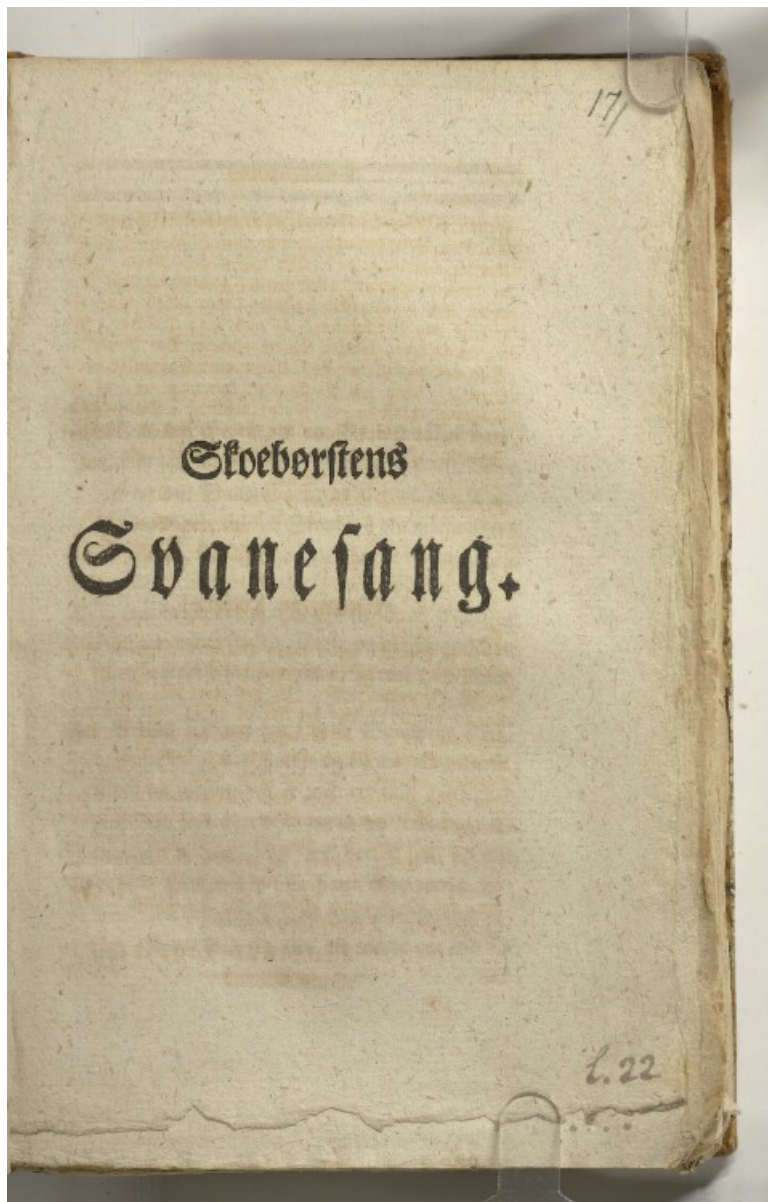
Titel: Skoebørstens Svanesang.

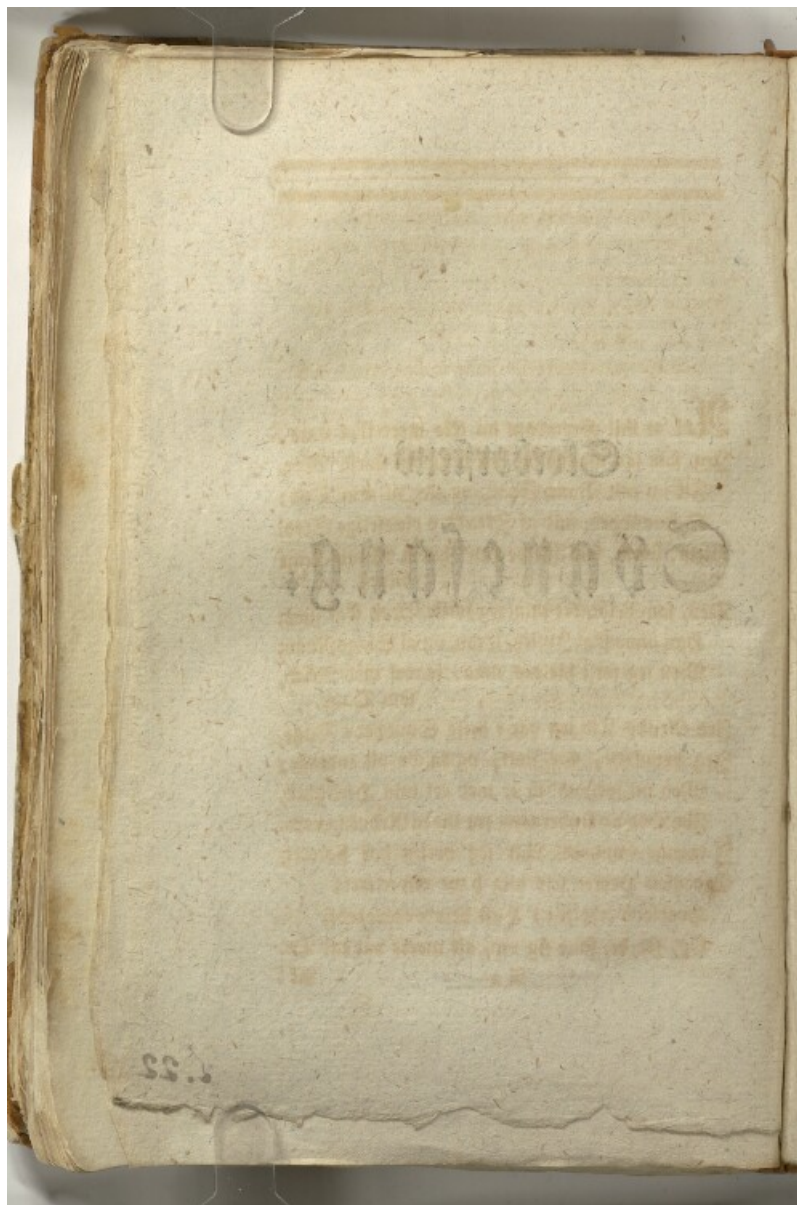
Citation: "Skoebørstens Svanesang.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16, ?*, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_016-shoot-workid1_016_017/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

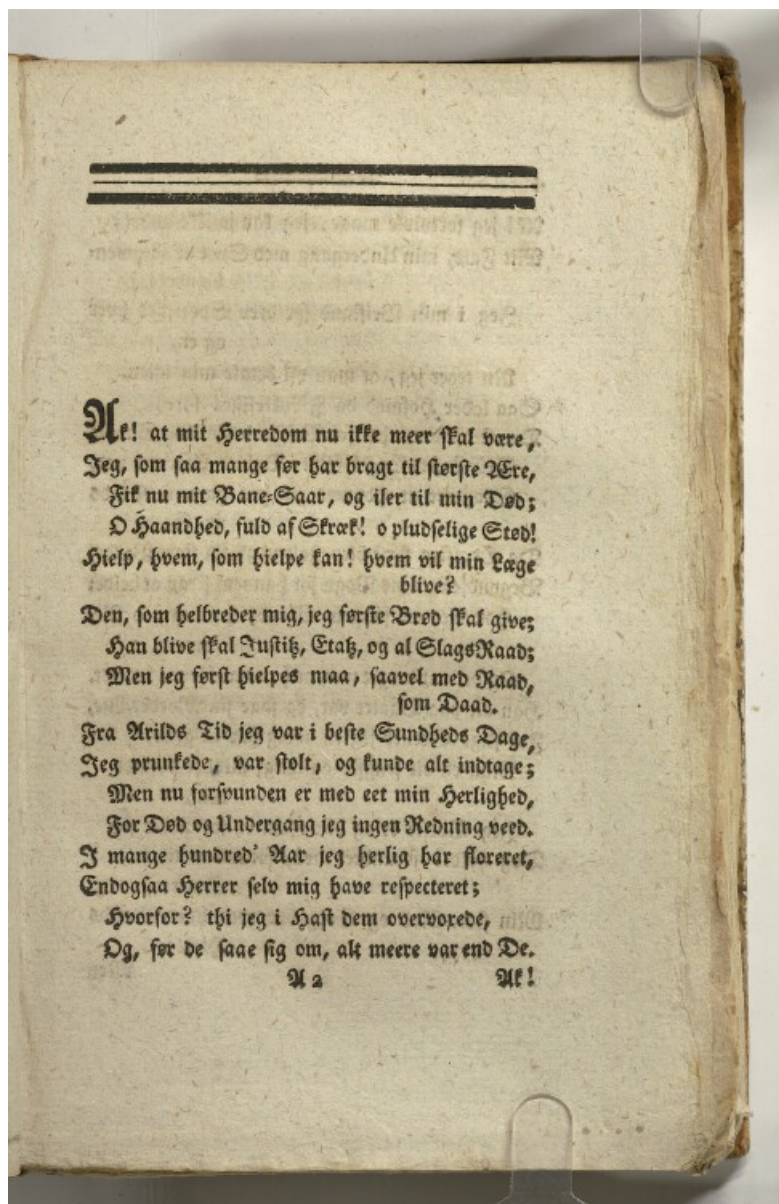
Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 16

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Al! at mit Herredom nu ikke meer skal vare,
Jeg, som saa mange før har bragt til største Ere,
Gif nu mit Bane-Saar, og iser til min Død;
O Haandhed, fuld af Skræk! o pludselige Sted!
Hielp, hvem, som hielp kan! hvem vil min Læge
blive?

Den, som helbreder mig, jeg første Brød skal give;
Han blive skal Justis, Etas, og al Slags Raad;
Men jeg først hielpes maa, saavel med Raad,
som Daad.

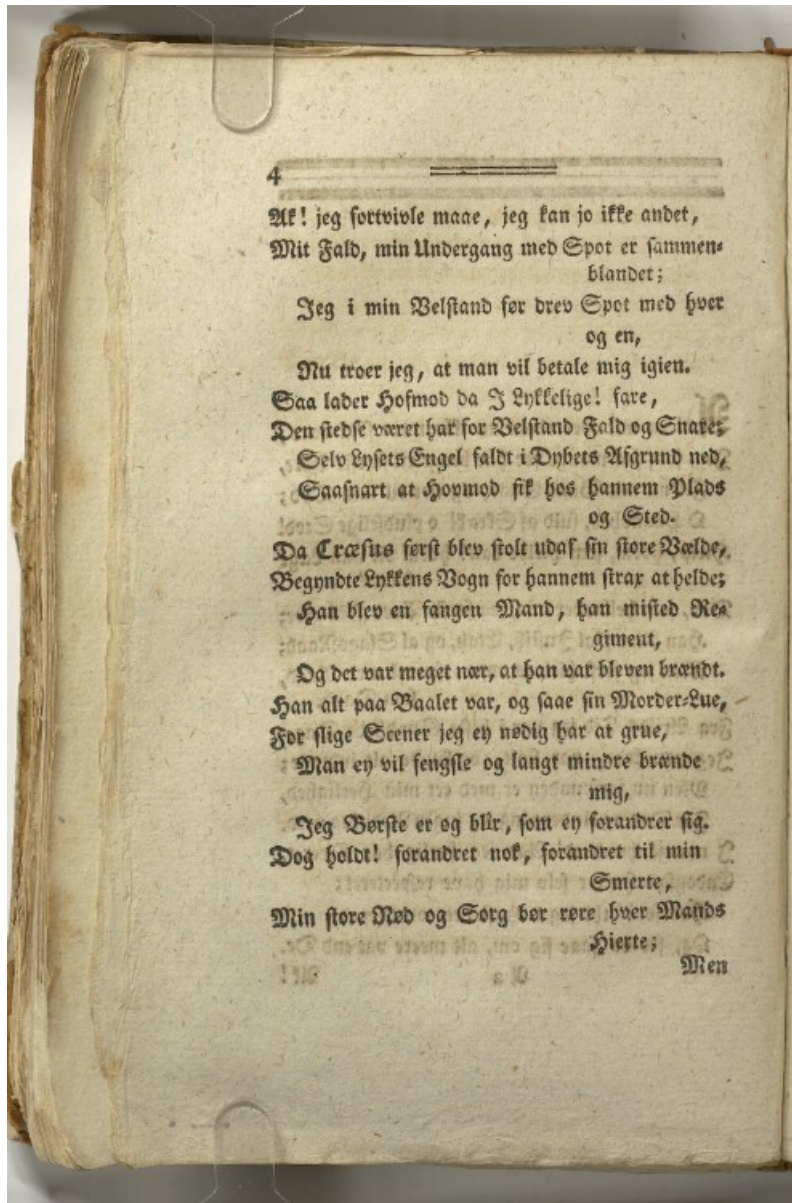
Fra Arilds Tid jeg var i beste Sundheds Dage,
Jeg prunkede, var stolt, og kunde alt indtage;
Men nu forsvunden er med eet min Herlighed,
For Død og Undergang jeg ingen Redning veed.

I mange hundred' Aar jeg herlig har floretet,
Endogsaa Herrer selv mig have respecteret;

Hvorfor? thi jeg i Hast dem overvoredede,
Og, før de saae sig om, alt meere var end De.

A 2

Al!

4

At! jeg fortviøle maae, jeg kan jo ikke andet,
Mit Fald, min Undergang med Spot er sammens
blandet;

Jeg i min Velstand før drev Spot med hver
og en,

Nu troer jeg, at man vil betale mig igien.

Saa lader Hofmod da I Lykkelige! fare,
Den stedsse været har for Velstand Fald og Snares
Selv Lysets Engel faldt i Dødens Afgrund ned,
Saasnart at Hofmod fik hos hannem Plads
i sin og Sted.

Da Cræsus først blev stolt udaf sin store Vælde,
Begyndte Lykkens Vogn for hannem strax at helde;
Han blev en fangen Mand, han misted Kæ-

Dg det var meget nær, at han var bleven brændt.
Han alt paa Baalet var, og saae sin Morder-Lue,
For slige Scener jeg ey nødigt har at grue,

Man ey vil fengsle og langt mindre brænde
mig,

Jeg Dørste er og blir, som ey forandrer sig.
Dog holdt! forandret nok, forandret til min

Min store Mod og Sorg her røre hver Mand's
Hjerte;

Men

Men see! det ingen er, som Medynk har med
mig,

Fordi at jeg var stolt, da jeg var lykkelig.

Hver raaber: at jeg nu den rette Skiæbne haver,
Til forrig Velstand og den mindste Ret og Gaver;
Gærdeles Bogen er fornøjet, at jeg faldt;

Ja alle troe, at jeg er gandske vel betalt.

Men jeg ber troste mig med andres lige Skiæbne,
Og med Taalmodighed, saa got, jeg kan, bevæbne;

Der mangen bleven er med et ulykkelig,

Som for et Øjeblik har stærk hovmodet sig.

Hvad om nu Klokkerne og fik en Rem af Huden?
Men de for rige er, og det er hele Knuden;

Den, som har Penge nok, saa let ey velte kan;

Thi, hver vil tæse ham, som har Metall^s
Forstand.

Jeg gierne onskte dog, de Svindfor fik i Kommen;

Thi deres Indkomst er til voldsom Høyde kommen.

Fem virksom Embedsmand var tiende med den
Løn,

Som disse Karle saer for Anen til en Bøn.

En Graver kunde og paa Kommen noget lide,

At lukke Stoele op, her, som enhver kan vide,

En være Bøven til et tusind Dalere,

Det er for stor en Sum for Hovedløse.

Hvad om nu Laugens casserte Kunde blive,
 Det Menneske-Gestalt og mangen vilde give,
 Som nu af Dovenskab og lutter Fylderie
 See ud som masked' Sviin, der sedes paa en
 Stie.
Maaskee at Bryggerne Dmgangen snart maae
 saarne,
Det vilde Borgerne unagteligen gavne;
 En duelig Bryggere en noget tabte; men
 Langt større Binding fik, end den, han nød for
 hen.
Men see! alt dette mig kun liden Glæde giver,
Jeg ulyskelig er, jeg ulyskelig bliver;
 Men holdt! jeg finder Trøst udi min store Nød,
 Jeg vel afmagtig er, dog ikke gandske død.
Skiont jeg en mere selv ophøyes kan til Ære,
Jeg dog et Middel kan til andres Lykke være;
 Jeg og kan styrte den, som min Unnaade har,
 Om det den klogeste, ja Dyden selv end var.
Min Herre troer paa mig, jeg alt ham kan indbilde,
At Grenland er valseert, at Fransmand ere vilde;
 Han ofte trængende er og til mine Raad,
 Saa at jeg troelig er hans Hielp i Naad og Daad.
Jeg Fruentimmerne i Huuset ofte fryder,
De stundum Tieneste udaf min Bersten nyder;
 Jeg

Jeg i det gandske Huus derfor byde kan,
Snart voldsom, og snart sumst min Sag jeg
griber an.

Jeg denne Herlighed vil fore mig til Nytte,
Dg for min heele Løn den Binding en ombytte;
Jeg stedse nøgter, at min Herre hiemme er,
Naar den Ansøgende en giver Skillingen.

Dg skal det hende sig, han kommer ham i Tale
Imod min Billie, jeg ham da skal afmale
Med sortest Farve, saa han vist skal Afslag faae,
Dg ingen Nytte af sin megen Nøye naae.

Naar Folk saaledes seer, jeg Spillet kan regiere,
Saa nødes de vel til, at giere mig al Ere:

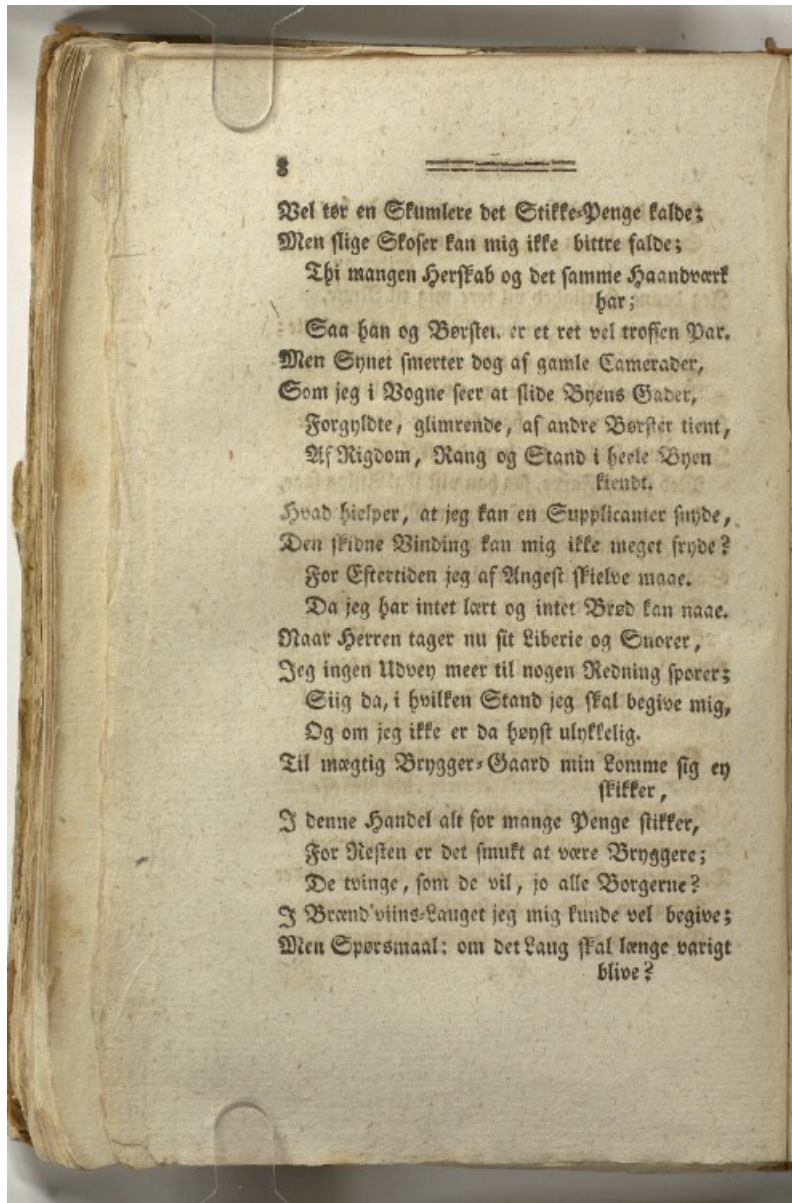
De nye dybt for mig, ja meget dybere,
End de for Feuen selv og Herren bukkede.

Min Herre! sig de til mig, er Herren hiemme?
Dg, hvis den Spørgende sin Skyldighed vil
glemme,

Saa svarer jeg strax: Ney, endskient han
hiemme er,

For Audience just at give til enhver.

Om nogen vide vil, hvad Skyldighed betyder,
Da er det en Douceur, som kloge Verster nyder
For given Trest og Hielp til Supplicantere,
Der ellers gandske vist forladte sig maae see.

8

Vel tør en Skumlere det Stille-Penge kalde;
Men slige Skoser kan mig ikke bittere falde;
Thi mangen Herskab og det samme Haandværk
har;

Saa han og Børsten er et ret vel troffen Par.
Men Synet smerter dog af gamle Camerader,
Som jeg i Bogne seer at slide Byens Gader,
Forghyde, glimrende, af andre Børster tiend,
Af Rigdom, Rang og Stand i heele Byen
kiendt.

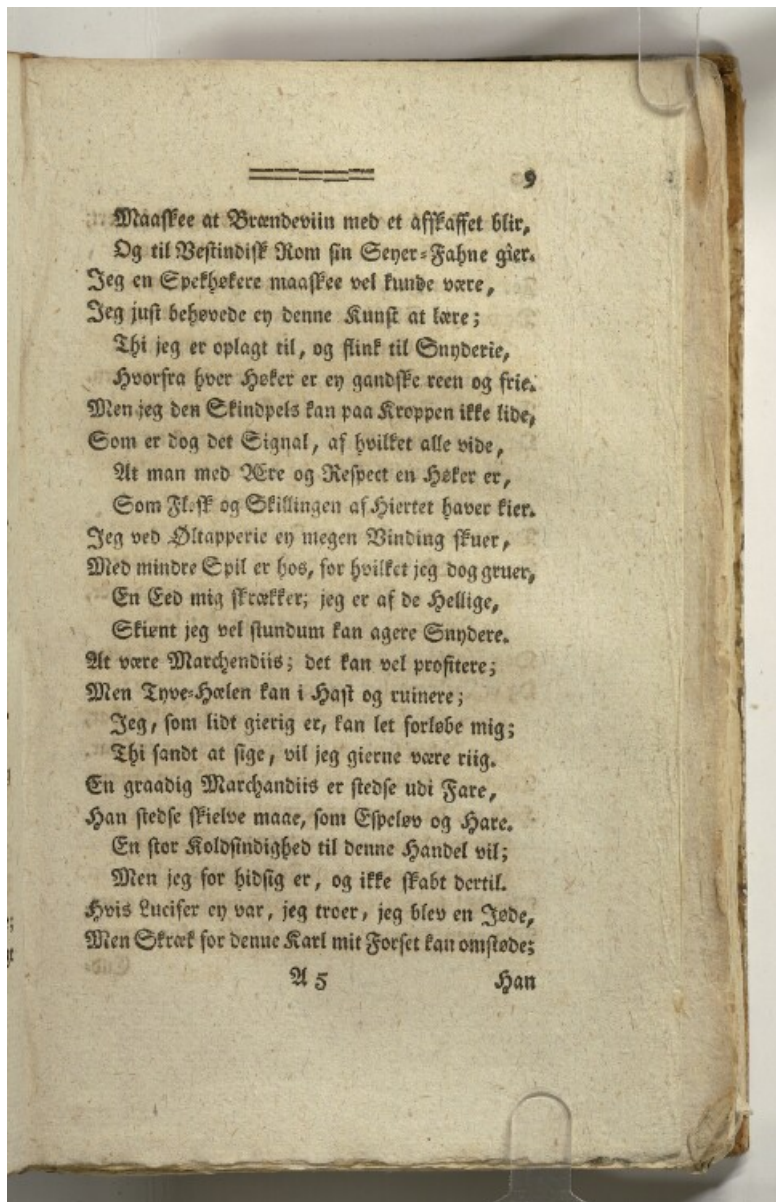
Hvad hjælper, at jeg kan en Supplicanter synde,
Den skidne Binding kan mig ikke meget fryde?
For Estertiden jeg af Angest stielve maae.

Da jeg har intet lært og intet Dred kan naae.
Naar Herren tager nu sit Liberie og Suorer,
Jeg ingen Udvej meer til nogen Redning sporer;
Siig da, i hvilken Stand jeg skal begive mig,
Og om jeg ikke er da henst ulskkelig.

Til mægtig Brygger-Gaard min Komme sig en
stikker,

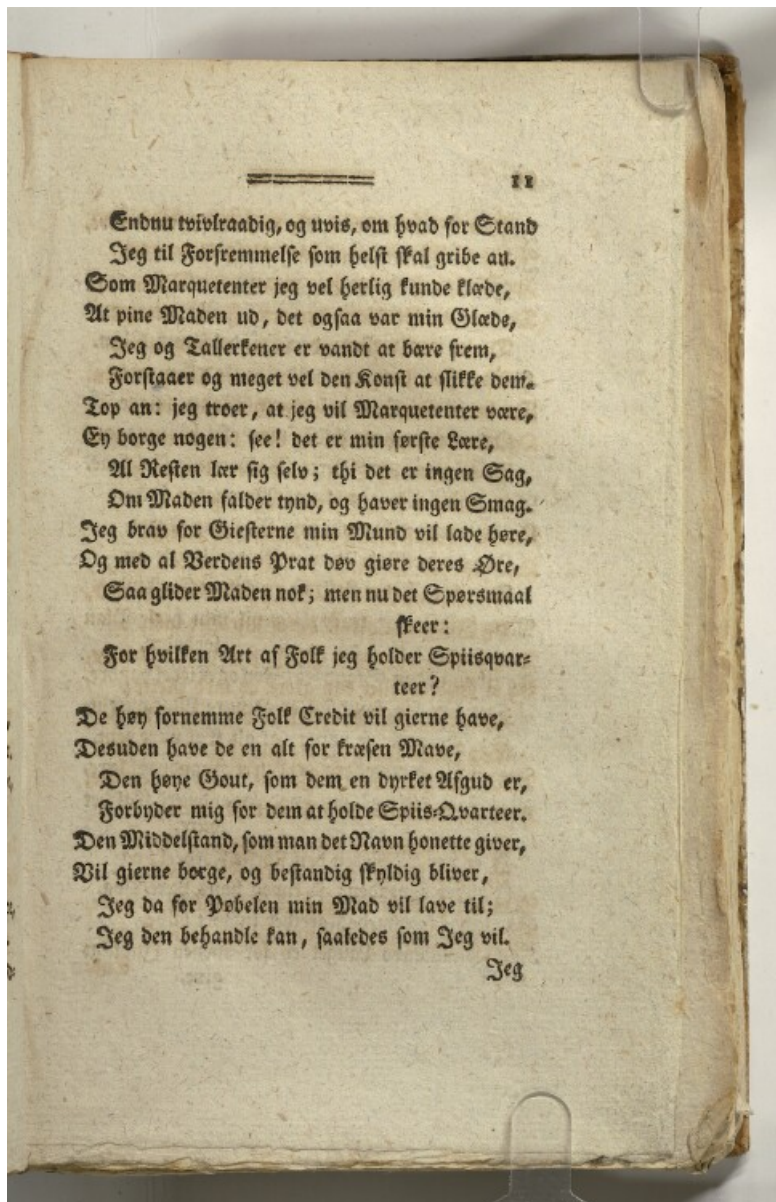
I denne Handel alt for mange Penge stikker,
For Hesten er det smukt at være Bryggere;
De tvinge, som de vil, jo alle Borgerne?

I Brænd'viins-Lauget jeg mig kunde vel begive;
Men Spørsmaal: om det Laug skal længe varigt
blive?

Maaskee at Brændeviin med et affasset blir,
Dg til Vestindisk Rom sin Seyer: Fahne giet.
Jeg en Epelhefere maaskee vel kunde være,
Jeg just behøvede en denne Kunst at lære;
Thi jeg er oplagt til, og stink til Snyderie,
Hvorfra hver Høker er en gandske reen og frie.
Men jeg den Skindpels kan paa Kroppen ikke lide,
Som er dog det Signal, af hvilket alle vide,
At man med Vere og Respect en Høker er,
Som Bl. ff og Skillingen af Hjertet haver tier.
Jeg ved Utapperie en megen Binding skuer,
Med mindre Spil er hos, for hvilket jeg dog gruer,
En Eed mig strækker; jeg er af de Hellige,
Skient jeg vel stundum kan agere Snyderie.
At være Marchandiis; det kan vel profitere;
Men Tve-Halen kan i Hast og ruinere;
Jeg, som lidt gierig er, kan let forløbe mig;
Thi sandt at sige, vil jeg gierne være riig.
En graadig Marchandiis er stedse udi Fare,
Han stedse skielve maac, som Espesø og Hare.
En stor Koldindighed til denne Handel vil;
Men jeg for hidtig er, og ikke skabt dertil.
Hvis Lucifer en var, jeg troer, jeg blev en Jøde,
Men Skrak for denne Karl mit Forset kan omstades

Han seer saa garstig ud, det har jeg stedse hørt;
Dg til Medlidenhed han aldrig bliver rørt.
For Resten Jøderne har meget gode Dage,
De veed af Skafferie den rette Frukt at tage;
De lee os Christne ud, vi lee af dem igien;
Men hine Penge har, naar vores Pung er reen.
For deres Snyderie at ville Grændser sette,
Dg deres mange Kneeb at ville noget rette,
Er en umuelig Sag, da det er dennem let
At eludere Lov, Forordninger og Ret.
De lære denne Konst og Lasmuden tillige,
Dg naar ved Snyderie de først er vorden rige,
Maaskee en Christen Siel og Stikkepenge taer,
Dg Jøderne i Kraft deraf ustraffet laer.
Dog sandt! vi megen Skysd selo have udi dette,
Dg vi Behrepedelser kan giere os med Rette;
Ihi vi fra Haandværks Ret dem udelukket har,
Saa Jøden synde maae; han ellers var en Nar.
Tillad dem Haandværks Ret, at de sig kan ernare,
Hvis en, da burde de i Landet ikke vare;
Det jo ubilligt er med tvungne Snydere
At slyde Landet op til Folks Fordervelse.
Men al! hvad haver jeg med Smauserne at giere,
Min egen Jammer kan mit Hierte noksom roere.
End:

Endnu tvivlsraadig, og uvis, om hvad for Stand
Jeg til Forfremmelse som helst skal gribe an,
Som Marquetenter jeg vel herlig kunde lade,
At pine Maden ud, det ogsaa var min Glæde,
Jeg og Talerkeuer er vandt at bære frem,
Forstaaer og meget vel den Konst at slikke dem.
Top an: jeg troer, at jeg vil Marquetenter være,
Ej borge nogen: see! det er min første Lære,
Al Resten lær sig selv; thi det er ingen Sag,
Om Maden falder tynd, og haver ingen Smag.
Jeg brav for Giesterne min Mund vil lade høre,
Og med al Verdens Prat døv giøre deres Øre,
Saa glider Maden nok; men nu det Spørgsmaal
fæer:

For hvilken Art af Folk jeg holder Spiisquar-
teer?

De høye fornemme Folk Credit vil gjerne have,
Desuden have de en alt for kræsen Mave,
Den høye Gout, som dem en dyrket Afgud er,
Forbyder mig for dem at holde Spiis-Quarteer.
Den Middelstand, som man det Navn honette giver,
Vil gjerne borge, og bestandig skyldig bliver,
Jeg da for Pobelens min Mad vil lave til;
Jeg den behandle kan, saaledes som Jeg vil.
Jeg

Jeg dem Stampampet giers, de maae fornøjet være,
Jeg tager Skillingen forud, ser jeg laer bære
Den mindste Mundfuld Mad for dem paa
Bordet frem,

Det er jo mageligt; den Handel haver Klem.
Honette Folk man ey paa denne Fod kan tage,
De ser Betalningen vil gierne Maden smage,

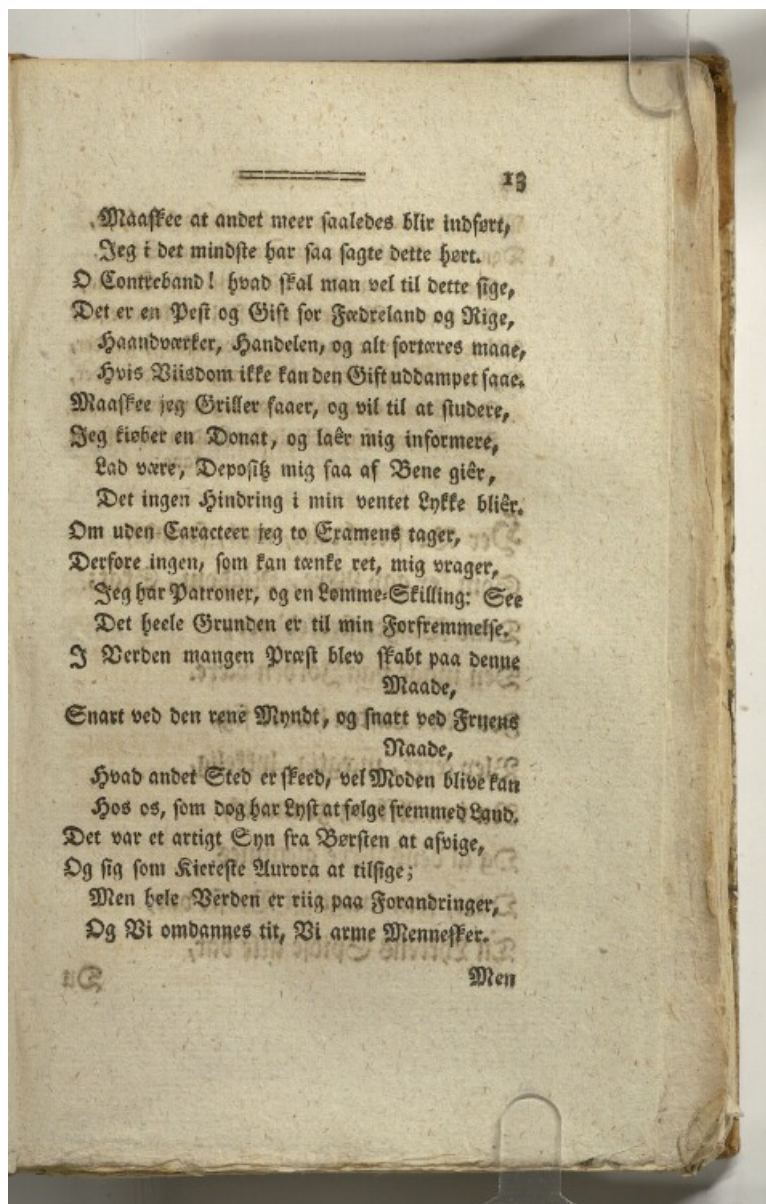
Dg, naar de have spist, man este here maae:
I Morgen, kiere Bert! De Pengene skal saae.
Men denne Morgen blir af Almanaken borte,
Dg dette meget kan udi min Regning forte,

Jeg ba for Pøbelen min Mad vil rette an,
Dertil jeg haver lyst, og en oplagt Forstand.
Men holdt! jeg troer, jeg vil min heele Plan
forandre,

Dg til en anden Stand fra Slev og Kiedel vandre,
Det dog saa suudsig er at være Marqvent,

Dg Jeg er stedse vandt, at alt skal være pent.
Jeg ey saa gammel er; jeg kan et Haandværk lære,
Men siger, Kiere! nu, hvad Haandværk skal det
være,

I et har Mesteren den største Fordeel, og
I andet Svenden; ja endog hans Lare-Pog.
Saa længe fremmede Karetter indfert blive,
Kan Hjulmands Lauget ey for megen Indtægt
give,

Maaffee at andet meer saaledes blir indført,
Jeg i det mindste har saa sagte dette hørt.
O Contreband! hvad skal man vel til dette sige,
Det er en Pest og Gift for Fædreland og Rige,
Haandværker, Handelen, og alt fortæres maade,
Hvis Wisdom ikke kan den Gift uddampet saae,
Maaffee jeg Griller saer, og vil til at studere,
Jeg kober en Donat, og lær mig informere,
Lad være, Deposits mig saa af Vene giær,
Det ingen Hindring i min ventet Lykke bliær.
Om uden Caracteer jeg to Eramens tager,
Derfore ingen, som kan tænke ret, mig vrager,
Jeg har Paroner, og en Komme-Killing: See
Det heele Grunden er til min Forfremmelse.
I Verden mangen Præst blev skabt paa denne
Maade,
Snart ved den rene Mynde, og snart ved Fryens
Maade,
Hvad andet Sted er skeed, vel Moden blive kan
Hos os, som dog har lyst at følge fremmed Land.
Det var et artigt Syn fra Versten at afvige,
Og sig som Kiereste Aurora at tilfige;
Men hele Verden er riig paa Forandringer,
Og Vi ombannes tit, Vi arme Mennesker.
Men

Men jeg er bange, at mit Hoved ey kan fatte,
Donatens Regler, og Aurora Morgen-Skatte,
Der maae dog lidt Forstand til disse Studia,
Jeg kuns en Børste er, hvor skal den komme fra?
Al! jeg omkomme maae, min Euanesang jeg ender,
Dg mine Børster jeg med Sorrhig ned ad vender,
Jeg Børste er og blier, og jeg fortoivle maae,
Maaskee jeg af en Skiald kan saadan Gravskrift
faae:

Her Børsten hviler, mat, forladt,
Som før gav Ære, Rigdom, Skat:
Dens Binger stækked' ere,
Den maae paa Jorden være.
Før den i Lusten hæved sig,
Blev æret, mægtig, lykkelig,
Nu i en Affrog glemmes,
Dg al dens Ære glemmes.
D du, som mægtigst Børste var,
Til Lykkens Spidse alle bar,

Du

